

Przegląd unijnego programu „Owoce, warzywa i mleko w szkole”

Pola oznaczone * należy obowiązkowo wypełnić.

Wprowadzenie

Informacje o konsultacjach

Celem niniejszych konsultacji jest zebranie opinii zainteresowanych stron i obywateli na temat funkcjonowania unijnego programu „Owoce, warzywa i mleko w szkole” (dalej „[unijny program dla szkół](#)”) oraz możliwych wariantów jego przeglądu.

Powody prowadzenia konsultacji

Obowiązujący od 2017 r. unijny program dla szkół wspiera dystrybucję owoców, warzyw, mleka i przetworów mlecznych wśród dzieci w wieku szkolnym, od przedszkoli po szkoły średnie. Obejmuje on również działania edukacyjne, których celem jest zwiększenie konsumpcji tych produktów i pomoc w kształtowaniu zdrowych nawyków żywieniowych.

Chociaż program uwzględnia już cel wspólnej polityki rolnej (WPR), jakim jest lepsze dostosowanie reakcji sektora rolnictwa UE do potrzeb społecznych w zakresie żywności i zdrowia, istnieje możliwość zwiększenia jego wkładu w zrównoważoną produkcję i konsumpcję żywności zgodnie z celami nowej [WPR na lata 2023-2027](#).

Komisja rozpoczęła przegląd unijnego programu dla szkół w ramach strategii „[Od pola do stołu](#)”, której celem jest stworzenie sprzyjającego środowiska żywieniowego ułatwiającego wybór zdrowej i zrównoważonej diety.

Przegląd wesprze europejski [plan walki z rakiem](#) w promocji zdrowia poprzez dostęp do zdrowego żywienia, a także [plan działania na rzecz rolnictwa ekologicznego](#).

Uwzględni również zalecenie Rady ustanawiające [europejską gwarancję dla dzieci](#).

Przegląd będzie opierać się na doświadczeniach zdobytych podczas trwającej oceny mającej na celu określenie, w jakim stopniu europejski program dla szkół skutecznie i wydajnie przyczynia się do realizacji postawionych mu celów, jest spójny z innymi unijnymi i krajowymi politykami w zakresie rolnictwa, zdrowia, edukacji i środowiska, istotnymi w świetle zmieniających się wzorców i tendencji konsumpcyjnych, a także jaka jest jego unijna wartość dodana. Ma on również na celu uproszczenie i zmniejszenie obciążeń administracyjnych.

Wyniki niniejszych konsultacji będą stanowić podstawę przeglądu unijnego programu dla szkół.

Uwzględniono w nich informacje zwrotne na temat [połączonego planu oceny i wstępnej oceny skutków](#), które przeprowadzono w okresie od 29 czerwca do 27 lipca 2021 r.

Grupy docelowe

Do udziału w badaniu zapraszamy wszystkich, w szczególności:

- dzieci w wieku szkolnym oraz ich rodziców lub opiekunów,
- placówki edukacyjne (od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem po szkoły średnie) oraz ich stowarzyszenia,
- przedsiębiorstwa działające na wszystkich etapach łańcucha dostaw żywności i ich stowarzyszenia, w szczególności małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP),
- organizacje pozarządowe działające w sektorach rolnictwa, żywności, zdrowia, żywienia, ochrony konsumentów, środowiska, edukacji i praw dziecka,
- organy publiczne odpowiedzialne za rolnictwo, żywność, zdrowie, żywienie, ochronę konsumentów, środowisko, edukację i prawa dziecka,
- instytucje badawcze, uniwersytety i środowiska naukowe.

Konsultacje składają się z pytań ogólnych kierowanych do wszystkich respondentów oraz pytań dodatkowych dla poszczególnych grup docelowych, w szczególności:

- dzieci w wieku szkolnym oraz ich rodziców lub opiekunów,
- placówek edukacyjnych oraz ich stowarzyszeń, jak również organizacji prowadzących działalność edukacyjną w zakresie żywności, żywienia i zdrowia,
- przedsiębiorstw działających w sektorze rolniczym i spożywczym i ich stowarzyszeń,
- organów publicznych.

Co możesz zrobić?

Kwestionariusz jest dostępny we wszystkich językach urzędowych UE. Wypełnianie kwestionariusza można w każdej chwili przerwać, zapisać wersję roboczą i dokończyć później. Po wysłaniu odpowiedzi można pobrać ich kopię.

Niniejsze konsultacje nie mają na celu zebrania danych dotyczących osób możliwych do zidentyfikowania. W związku z tym w przypadku opisywania konkretnych doświadczeń lub sytuacji prosimy o opisanie ich w sposób, który nie pozwoli na powiązanie ich z konkretną osobą udzielającą odpowiedzi lub jakąkolwiek inną osobą.

Przesyłając swoje odpowiedzi wyrażają Państwo zgodę na ich publikację na portalu [Europa „Wyraź swoją opinię”](#). W związku z tym prosimy o zapoznanie się z zawartymi w niniejszym kwestionariuszu ustawieniami prywatności publikacji odpowiedzi zawierającymi informacje na temat przetwarzania danych osobowych i treści odpowiedzi.

* Ustawienia prywatności publikacji odpowiedzi

Komisja opublikuje odpowiedzi udzielone w ramach tych konsultacji publicznych. Mogą Państwo zdecydować, czy chcą Państwo podać swoje dane do wiadomości publicznej, czy też zachować anonimowość.

Zachowanie anonimowości

Publikowane są wyłącznie dane dotyczące organizacji: rodzaj respondenta wybrany w ramach konsultacji, nazwa organizacji, w imieniu której Państwo udzielają odpowiedzi, a także jej numer w rejestrze służącym przejrzystości, wielkość i kraj siedziby organizacji oraz Państwa odpowiedzi zostaną opublikowane bez modyfikacji. Państwa imię i nazwisko nie zostaną opublikowane. Jeżeli chcą Państwo zachować anonimowość, w samych odpowiedziach nie należy podawać żadnych danych osobowych.

Publikacja danych

Publikowane są następujące dane dotyczące organizacji i respondenta: rodzaj respondenta wybrany w ramach konsultacji, nazwa organizacji, w imieniu której Państwo udzielają odpowiedzi, a także jej numer w rejestrze służącym przejrzystości, wielkość i kraj siedziby organizacji oraz Państwa odpowiedzi zostaną opublikowane. Państwa imię i nazwisko również zostaną opublikowane.

Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych zgodnie z [przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych](#).

Profil respondenta

---

* W przypadku udzielania odpowiedzi w imieniu organizacji, jakiego rodzaju jest to organizacja?

- Szkoła (żłobek, przedszkole, szkoła podstawowa, szkoła średnia)
- Przedsiębiorstwo lub organizacja działająca w sektorze rolno-spożywczym /stowarzyszenie takich przedsiębiorstw,
- Organizacja pozarządowa działająca na rzecz zdrowia lub żywienia
- Organizacja pozarządowa działająca na rzecz ochrony środowiska
- Organizacja pozarządowa działająca na rzecz dobrostanu zwierząt
- Inny rodzaj (prosimy określić)

W przypadku udzielania odpowiedzi w imieniu organizacji pozarządowej, jakiego typu jest to organizacja?

- Organizacja pozarządowa w interesie publicznym

- Organizacja pozarządowa w interesie gospodarczym

Świadomość i wiedza na temat unijnego programu dla szkół

Czy kiedykolwiek słyszeli Państwo o unijnym programie „Owoce, warzywa i mleko w szkole”?

- Tak i mam o nim szczegółową wiedzę
- Tak, ale nie znam szczegółów
- Nigdy o nim nie słyszałem / nie słyszałam

Pytania związane z oceną programu

W jakim stopniu Państwa zdaniem obecny unijny program dla szkół przyczynia się do realizacji następujących celów:

	W pełni	W dużym stopniu	W pewnym stopniu	Zupełnie nie	Nie wiem
Zwiększanie spożycia owoców i warzyw przez dzieci	☐	☐	☒	☐	☐
Zwiększanie spożycia mleka i przetworów mlecznych przez dzieci	☐	☒	☐	☐	☐
Poszerzanie wiedzy dzieci na temat zdrowego odżywiania	☐	☐	☐	☒	☐
Ograniczenie spożycia przez dzieci niezdrowych produktów spożywczych (o wysokiej zawartości tłuszczów, tłuszczów nasyconych, soli i cukrów)	☐	☐	☐	☒	☐
Wpływ na spożycie produktów ekologicznych	☐	☐	☐	☐	☐
Zapewnienie właściwego wykorzystania pieniędzy podatników	☐	☐	☐	☒	☐

Jak ważne są Państwa zdaniem następujące cele unijnego programu dla szkół?

	Bardzo ważne	Raczej ważne	Niezbyt ważne	Nieważne	Nie wiem
Wpływ na zdrowe odżywianie się dzieci	☒	☐	☐	☐	☐
Zachęcanie dzieci w wieku szkolnym do spożywania owoców i warzyw	☒	☐	☐	☐	☐
Zachęcanie dzieci w wieku szkolnym do spożywania mleka i przetworów mlecznych	☐	☐	☐	☒	☐

Promowanie zrównoważonej produkcji i konsumpcji żywności	☒	☐	☐	☐	☐
Zachęcanie dzieci w wieku szkolnym do spożywania produktów ekologicznych	☒	☐	☐	☐	☐

Czy Państwa zdaniem program UE dla szkół powinien realizować dodatkowo inne cele?

Transformacja systemu żywności w duchu EU Farm to Fork wymaga, aby decyzje w sprawie środków publicznych i działań edukacyjnych były podejmowane przy uwzględnieniu: kwestii ochrony środowiska naturalnego, bioróżnorodności, kwestii zdrowia i jakości życia ludzi, kwestii praw zwierząt. Dlatego Program nie powinien wspierać spożywania nabiału jako produktu zwierzęcego, w większości przypadków (zwracaliśmy się w tej sprawie do Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa), nieuwzględniającego kwestii dobrostanu zwierząt, kwestii pochodzenia produktów: fermy przemysłowe. W Polsce systematycznie wzrasta liczba protestów przeciwko nowym inwestycjom, w tym przeciwko fermom krów tzw. mlecznych. Spis rolny 2020 wskazuje, że Polska produkuje więcej mleka przy mniejszej liczbie krów. Jednocześnie produkcja zwierzęca zwiększa stosowanie hormonów płodności, żeby efektywniej, szybciej, wydajniej produkować tańsze, subsydiowane produkty zwierzęce. Edukacja dot. mleka powinna pokazywać prawdziwą cenę mleka: życie krów tzw. mlecznych, przemysłowe hodowle, hormony, protesty mieszkańców i mieszkańek oraz spadek bioróżnorodności.

Czy Państwa zdaniem istnieją korzyści wynikające z prowadzenia programu dla szkół na szczeblu UE, a nie na poziomie krajowym/regionalnym/lokalnym?

- Zdecydowanie tak
- Tak
- Nie
- Zdecydowanie nie
- Nie wiem

Pytania związane z przeglądem programu

Jak ważne są Państwa zdaniem następujące czynniki wpływające na nawyki żywieniowe dzieci?

	Bardzo ważne	Raczej ważne	Niezbyt ważne	Nieważne	Nie wiem
Nawyki żywieniowe w domu	☒	☐	☐	☐	☐
Stołówki szkolne / zamówienia publiczne na żywność dostarczaną do szkół / oferta produktów żywnościowych w automatach do sprzedaży	☒	☐	☐	☐	☐
Reklamy / akcje sponsorskie	☒	☐	☐	☐	☐

Media społecznościowe	☒	☐	☐	☐	☐
Szkolne i publiczne programy edukacyjne	☒	☐	☐	☐	☐
Wiedza dzieci na temat pochodzenia żywności	☒	☐	☐	☐	☐
Wiedza dzieci na temat zdrowego odżywiania	☒	☐	☐	☐	☐
Wiedza rodziców na temat zdrowego odżywiania	☒	☐	☐	☐	☐
Zaangażowanie dzieci w gotowanie	☐	☒	☐	☐	☐
Nawyki żywieniowe nauczycieli, znajomych i bliskich	☒	☐	☐	☐	☐
Inne (prosimy wskazać)	☒	☐	☐	☐	☐

Jeżeli wybrali Państwo „inne”, prosimy rozwinąć swoją odpowiedź:

Cena produktów - jeżeli roślinne, zdrowsze i mniej zasobochłonne zamienniki nabiału kosztują dużo więcej, ponieważ nie są dofinansowane ze środków publicznych to młodzież i dzieci kupują tańsze produkty. Na nawyki żywieniowe mają wpływ decyzje władz UE i krajowych w zakresie dofinansowania pewnych produktów, cenzury roślinnych zamienników/następców nabiału.

Unijny program dla szkół finansuje obecnie dystrybucję owoców, warzyw, mleka i pewnych produktów mlecznych wśród uczniów w wieku szkolnym, od przedszkola po szkoły średnie, zasadniczo poza posiłkami szkolnymi. Biorąc pod uwagę potrzebę zdrowego odżywiania się dzieci, które z poniższych produktów powinny być dystrybuowane w ramach unijnego programu dla szkół? (*można wybrać kilka odpowiedzi*)

- Świeże owoce i warzywa
- Przetworzone owoce i warzywa, takie jak soki owocowe, zupy warzywne
- Nieprzetworzone mleko
- Naturalne jogurty, twaróg i inne sfermentowane lub zakwaszone produkty mleczne (z wyjątkiem sera)
- Ser
- Napoje roślinne wytwarzane np. z owsa, migdałów i soi
- Orzechy
- Produkty pełnoziarniste / zbożowe (pełnoziarnisty chleb, muesli, batony zbożowe...)
- Inne (prosimy określić)
- Nie wiem

Uwagi:

Finansowane produkty powinny odpowiadać na cele strategii Od pola do stołu. Ostatnie raporty, w tym IPCC wyraźnie wskazują, że przechodzenie na diety roślinne jest konieczne dla ograniczenia skutków zmian klimatu dla ludzi i ekosystemów.

W ramach obecnego unijnego programu dla szkół dodatek cukru, soli, tłuszczu, słodzików i sztucznych substancji aromatyzujących jest zasadniczo zabroniony. Organy ds. zdrowia i żywienia w krajach UE mogą jednak w ramach wyjątku dopuścić dodatek ograniczonych ilości soli, tłuszczu, a w przypadku produktów mlecznych - cukru. Jakie podejście powinno Państwa zdaniem zostać przyjęte w ramach unijnego programu dla szkół w odniesieniu do dodatku cukru, soli i tłuszczu w dystrybuowanych produktach?

- Pełen zakaz dodawania cukru, soli i tłuszczu
- Ogólny zakaz dodawania cukru, soli i tłuszczu z wyjątkami zatwierdzonymi przez krajowe organy ds. zdrowia i żywienia zgodnymi z maksymalnymi limitami określonymi w prawie UE
- Ogólny zakaz dodawania cukru, soli i tłuszczów z wyjątkami zatwierdzonymi przez krajowe organy ds. zdrowia i żywienia
- Inne podejście (prosimy określić jakie)
- Nie wiem

Uwagi:

Zdrowie dzieci i młodzieży to inwestycja wspierająca system opieki zdrowotnej, przyszłość UE i poszczególnych państw członkowskich oraz inwestycja w działania na rzecz klimatu.

Jakie czynniki uważają Państwo za najważniejsze przy wyborze produktów oferowanych w ramach unijnego programu dla szkół? Prosimy wskazać trzy najważniejsze.

od 1 do 3

- Szeroka gama produktów w celu zapewnienia różnorodności smakowej
- Produkty sezonowe
- Ekologiczne produkty spożywcze
- Niewielki wpływ na środowisko i klimat
- Lokalny i krótki łańcuch dostaw
- Minimalne opakowania, bez plastiku lub z niewielką jego ilością
- Restrykcyjne normy dotyczące dobrostanu zwierząt
- Inne (prosimy określić)

Jeżeli wybrali Państwo „inne”, prosimy rozwinąć swoją odpowiedź:

Obecny model produkcji mleka jest modelem produkcji przemysłowej, dlatego nacisk na dobrostan wydaje się mieć marginalny wpływ, skoro ponad 80 % produkcji w UE to produkcja przemysłowa, a w ramach zamówień publicznych instytucje kierują się kryterium ceny.

Obecnie w ramach unijnego programu dla szkół dzieci otrzymują owoce, warzywa, mleko i produkty mleczne zasadniczo poza regularnymi posiłkami szkolnymi. Zgodnie z Państwa zdaniem i doświadczeniem, które z następujących rozwiązań sprawdziłyby się najlepiej w ramach przyszłego programu? Prosimy uszeregować od najważniejszych (na górze) do najmniej ważnych (na dole):

Use drag&drop or the up/down buttons to change the order or [accept the initial order](#).

☰ Śniadanie w szkole

☰ Zdrowa poranna przekąska

☰ Zdrowy podwieczorek/deser

☰ Dodatek do obiadu

☰ Inne (prosimy określić)

Jeśli zaznaczyli Państwo „inne”, prosimy sprecyzować:

Istotna jest edukacja klimatyczna, społeczna i etyczna wskazująca na konsekwencje produkcji zwierzęcej dla bioróżnorodności, środowiska, zdrowia i praw zwierząt. Warto ustalić czy posiłki powinny otrzymywać wszystkie osoby, czy tylko osoby, które potrzebują wsparcia, tak aby uczyć i pokazywać, że jedzenie nie może być marnowane.

Unijny program dla szkół obejmuje działania edukacyjne w zakresie rolnictwa i zdrowych nawyków żywieniowych, takie jak lekcje, wizyty w gospodarstwach, ogrody szkolne, degustacje i warsztaty z gotowania, dni tematyczne i zabawy. Jakie tematy edukacyjne powinny Państwa zdaniem zostać uwzględnione w unijnym programie dla szkół? Prosimy wskazać pięć najważniejszych.

od 1 do 5

- Rolnictwo i sposób produkowania żywności
- Wartość i koszt produkowanej żywności
- Zdrowa, zbilansowana i odżywcza dieta
- Wpływ żywności na środowisko
- Zrównoważona gospodarka żywnościowa

- Etykietowanie żywności (informacje o wartości odżywczej, wykaz składników, oznakowanie zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju)
- Przygotowanie posiłków (degustacja, gotowanie)
- Produkty z lokalnym i krótkim łańcuchem dostaw
- Produkty sezonowe
- Ekologia
- Rolnictwo o niewielkim wpływie na środowisko i klimat
- Zrównoważony handel
- Dobrostan zwierząt
- Marnowanie żywności
- Reklama i marketing w zakresie żywności
- Inne (prosimy określić)
- Nie wiem

Uwagi:

Edukacja klimatyczna powinna wyraźnie określać koszty produkcji żywności zwierzęcej, pokazywać warunki życia zwierząt, wiek, w którym są zabijane, skład paszy oraz wpływ produkcji paszy na wylesianie, spadek bioróżnorodności, zasoby wody, stan gleby i powietrza. Edukacja powinna pokazywać protesty i jakość życia społeczności lokalnych, które sprzeciwiają się budowie ferm. Edukacja powinna pokazywać wszystkie elementy wsparcia systemu: środki w ramach WPR, EFRR, EFS, Erasmus, Horyzont 2020, środki publiczne, wsparcie legislacyjne.

Na działania edukacyjne można obecnie przeznaczyć do 15 proc. rocznego budżetu UE na unijny program dla szkół. Kraje uczestniczące mogą zamiast tego korzystać z krajowych funduszy publicznych lub prywatnych. Prosimy o wyrażenie opinii na temat przyszłego systemu finansowania działań edukacyjnych:

	Zgadzam się całkowicie	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zupełnie się nie zgadzam	Nie wiem
System powinien być kontynuowany w obecnej formie	☐	☐	☐	☒	☐
Na działania edukacyjne należy przeznaczyć minimalny odsetek budżetu UE	☐	☐	☐	☒	☐
Maksymalny budżet UE na działania edukacyjne (15 proc.) powinien zostać zwiększony	☐	☐	☐	☐	☒

Uwagi:

Biorąc pod uwagę jakość materiałów informacyjnych, które pomijają wpływ rolnictwa zwierzęcego na klimat, bioróżnorodność, życie ludzi, zdrowie, prawa zwierząt, konieczne byłoby przebudowanie w całości programu edukacyjnego, tak, żeby osoba uczniowska mogła poznać: koszty produkcji dla zdrowia, środowiska, deforestacji, praw zwierząt, sposób hodowli, uprzemysłowienie produkcji, ilość środków publicznych, które codziennie wspierają przemysł mleczarski, rozbieżności pomiędzy marketingiem a rzeczywistością w produkcji zwierzęcej.

Unijny program dla szkół jest obecnie skierowany do dzieci w wieku szkolnym, od przedszkoli po szkoły średnie. Przyszłymi beneficjentami programu powinny być Państwa zdaniem: *(można wybrać kilka odpowiedzi)*

- Żłobki
- Przedszkola
- Szkoły podstawowe
- Szkoły średnie
- Świetlice, obozy letnie
- Inne (prosimy określić)
- Nie wiem

Uwagi:

Obecny program nie działa. Nie spełnia ambicji EU Farm 2 Fork, nie edukuje, nie wzmacnia świadomości nt. kosztów produkcji żywności i wpływu nieefektywnej produkcji żywności na bioróżnorodność, środowisko naturalne, stan gleb, wody. To powoduje, że edukacja klimatyczna, uwzględniająca element produkcji żywności nie spełnia swojej funkcji. Osoby uczące się nie znają wpływu nabiału na zdrowie, wzrost ryzyka nowotworów, występowanie alergii, nietolerancji, etc.

Unijny program dla szkół nie jest obecnie w sposób szczególny kierowany do dzieci, których dieta jest mniej zdrowa lub zrównoważona ze względu na ich status społeczno-ekonomiczny lub inne czynniki.

Czy Państwa zdaniem należałoby priorytetowo traktować obszary, z których pochodzi więcej takich dzieci, lub szkoły, do których uczęszczają?

- Tak
- Nie
- Nie wiem

Uwagi:

Program musi dostarczać zdrową, zrównoważoną, lokalną, sezonową żywność roślinną. W innym przypadku narażamy osoby uczące się na nabycie ryzykownych, niebezpiecznych nawyków żywieniowych.

Budżet programu UE dla szkół jest obecnie przydzielany państwom na podstawie liczby dzieci i poziomu rozwoju regionów. Co Państwa zdaniem powinno być kryterium przydziału budżetu w przyszłym programie?

	Zgadzam się całkowicie	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zupełnie się nie zgadzam	Nie wiem
Kryteria przydziału budżetu nie powinny ulec zmianie	☐	☐	☐	☒	☐
Pod uwagę należy wziąć kryteria efektywności (np. należyte wykorzystanie budżetu, cele do osiągnięcia)	☐	☒	☐	☐	☐
Pod uwagę powinny zostać wzięte kryteria oparte na potrzebach (np. częste występowanie nadwagi i otyłości u dzieci, sytuacja społeczno-ekonomiczna)	☒	☐	☐	☐	☐

Inne kryteria / uwagi:

Konieczna jest zmiana elementu mleka i wprowadzenie roślinnych zamienników, albo odejście całkowite od tego komponentu programu. W obecnej formie wspiera inwestycje takie jak ferma w Sadkowie, którego mieszkańcy i mieszkanki muszą toczyć nierówną walkę z inwestorami z Niderlandów, beneficjentami WPR w zakresie dopłat bezpośrednich, o czyste, zdrowe powietrze i środowisko naturalne.

Jakie jest Państwa zdanie na temat zarządzania unijnym programem dla szkół?

	Zgadzam się całkowicie	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zupełnie się nie zgadzam	Nie wiem
W opracowywaniu i wdrażaniu programu powinny brać udział organy publiczne państw członkowskich odpowiedzialne za rolnictwo, zdrowie/żywność, edukację, kwestie społeczne i środowiskowe	☒	☐	☐	☐	☐
Państwa członkowskie powinny zapewniać skuteczne zaangażowanie partnerów gospodarczych i społecznych oraz właściwych organów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie w opracowywanie i wdrażanie programu	☒	☐	☐	☐	☐

Inne / uwagi:

Środowisko naukowe, które alarmuje, że produkcja zwierzęca stanowi zagrożenie dla ludzi, planety i zwierząt pozaludzkich nie jest uwzględniane w tworzeniu i adaptacji programów do obecnego kryzysu klimatycznego. Organizacje pozarządowe na poziomie UE alarmują, że prawa zwierząt, ochrona środowiska i bioróżnorodności oraz zdrowia i życia ludzi muszą być brane pod uwagę przy każdym eurocencie pomocy publicznej. Jednak KE konsekwentnie wspiera sektory, które szkodzą i zanieczyszczają.

Załączanie dokumentów i uwagi końcowe

Czy w przeglądzie unijnego programu dla szkół należy uwzględnić jakiegokolwiek inne kwestie lub zmiany? Jeżeli tak, prosimy podać szczegóły:

- odpowiedzialność klimatyczną, społeczną i etyczną. Produkcja nabiału jest zasobochłonna, nieefektywna, szkodzi środowisku, zdrowiu, jakości życia ludzi i zwierząt.
- edukacja powinna być kompletna i kompleksowa: obecny system żywności jest bankrutem i musi ulec naprawie.
- w przypadku mleka i jego przetworów KE musi uwzględnić roślinne zamienniki nabiału i zrezygnować z dotowania mleka zwierzęcego.

Zachęcamy do załączenia krótkiego dokumentu, np. przedstawiającego Państwa stanowisko w danej sprawie. Maksymalny rozmiar pliku wynosi 1 MB.

Przesłanie dokumentu jest dobrowolne i ma na celu zebranie dodatkowych informacji o sytuacji, co pozwoli nam lepiej zrozumieć Państwa stanowisko.

Dopuszczone są wyłącznie pliki o formacie pdf,txt,doc,docx,odt,rtf.

Contact

AGRI-School-Scheme@ec.europa.eu